

WOII in Almen: ‘Je leeft de hele dag in angst’

Herman Lenderink (88) deelt zijn herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog. © Marnix Schmidt

Door Rik Sneijder 15-04-23, De Stentor

Herman Lenderink, oud-wethouder in Gouda, denkt tegenwoordig steeds vaker aan de oorlogsgebeurtenissen in zijn geboortedorp in de Achterhoek. Dat komt door de oorlogsbeelden uit Oekraïne. Oja, dat was bij ons ook zo, denkt hij dan.

Herman (5 mei 1935) en zijn vrouw Hermien Lenderink komen beiden uit het dorpje Almen. Beide echtelieden woonden in de oorlogsjaren in een dorp dat, in de eerste maanden van 1945, midden in het strijdtoneel lag. Almen ligt nu eenmaal aan het Twenthekanaal en nabij de IJssel. Vanuit het oostelijk gelegen Winterswijk kwamen de Geallieerden deze streek bevrijden en dreven de Duitse soldaten richting IJssel. De Canadezen staken enkele boerderijen in Almen in brand omdat daar Duitsers zouden zitten.

In de vuurlinie

„Duitse soldaten waren in die fase erg agressief. Op hun vlucht schoten ze op onze boerderij de kippen dood en namen ze mee als proviand”, zegt Herman

Lenderink. „Ons erf was oorlogsgebied. Er vielen zes Duitse granaten op ons erf. Tegenover ons werd de brug over het kanaal kapot geschoten. Toen de Canadezen hier een noodbrug wilden aanleggen, werden zij beschoten door de Duitsers.” Er vielen dertig doden.

„Als je dan die oorlogsbeelden op televisie ziet uit Oekraïne dan denk ik weleens, ‘oh ja zo ging dat bij ons toen ook’. Je leeft elk moment van de dag in angst. Er lagen heel wat boerderijen, ook die van ons, in de vuurlinie. Je kunt het nu niet meer voorstellen dat dit in Nederland heeft plaatsgevonden.”

Een schilderij van de boerderij in Almen waar hij opgroeide en woonde tijdens de oorlogsjaren. © Marnix Schmidt

Ondenkbaar

Wat ook ondenkbaar is in deze tijd maar waar toen wel iedereen mee te maken had, was de Gemeentelijke Verordening ‘Persoonlijke dienstverlening in Oorlogstijd’. Het betekende bijvoorbeeld, zegt Lenderink, dat iedereen in het dorp moest helpen om het kanaal ijsvrij te houden in die koude oorlogsjaren.

„Als er ijs op het kanaal lag, zou de bezetter er makkelijk overheen kunnen komen. We moesten het de Duitsers niet al te makkelijk maken.”

Inmiddels woont Lenderink al bijna vijftig jaar in Gouda. De oud-politicus was van 1988 tot 1998 wethouder voor het CDA in zijn woonplaats. Hij heeft

regelmatig op scholen verteld over de oorlogsjaren. Regelmatig kreeg hij van de leerlingen de vraag of de oorlog hem heeft veranderd.

Ik was er altijd op bedacht dat zij mij geen oor aan naaiden

Herman Lenderink

Wantrouwend

Toch wel. „Ik denk dat de oorlog mij enigszins wantrouwend heeft gemaakt. Altijd op je hoede. In die oorlogsjaren mocht je niets zeggen tegen vreemden uit angst dat je tegen een NSB-er sprak en je iemand zou verraden. Mijn schoonvader is toen verraden door een NSB-er omdat hij onderduikers had. Hij is toen meegenomen door soldaten maar kwam later weer terug. Die man heeft er flink onder geleden.”

Als wethouder in Gouda had hij onder meer openbare werken onder z'n hoede.

Lenderink had veel contacten in de aannemerswereld. „Ik was er altijd op bedacht dat zij mij geen oor aan naaiden.” De Tweede Wereld heeft nog tientallen jaren na de bevrijding in 1945 z'n sporen nagelaten.

Hij heeft meegemaakt dat een goede kandidaat voor een secretarisfunctie in een Goudse organisatie werd gepasseerd omdat haar man in de oorlog fout was geweest. De oorlog was toen al bijna dertig jaar voorbij, maar die sentimenten blijikbaar nog niet, zegt Lenderink.